

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 21 maart 2017

Portefeuillehouder(s) : wethouder Stolk

Portefeuille(s) : Sport

Contactpersoon : F. van der Weg

Tel.nr. : 06-27746163

E-mailadres : weg.f@woerden.nl

17R.00168

Onderwerp:

Deelplan sportstimulering

Kennisnemen van:

Het door het college vastgestelde deelplan sportstimulering, waarin is opgenomen hoe in de gemeente Woerden gestimuleerd wordt dat alle inwoners ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond kunnen spelen, sporten en bewegen.

Inleiding:

In het op 2 juli 2015 door de raad vastgestelde programma Spelen, sporten en bewegen 2015-2024 is de visie van de gemeente Woerden op het stimuleren van spelen, sporten en bewegen voor alle Woerdenaren opgenomen. Deze visie luidt: *"Alle inwoners kunnen ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond spelen, sporten en bewegen in de gemeente Woerden."*

Afgesproken is dat het onderdeel sportstimulering nader wordt uitgewerkt in het deelplan sportstimulering, en dat de gemeenteraad over deze uitwerking geïnformeerd wordt (Raadsbesluit visie en doelen Spelen, sporten en bewegen, 15R.00292).

Het deelplan sportstimulering is opgesteld in samenwerking met het Sportoverleg Woerden, Woerden Actief, Welzijn Woerden en Sportservice Provincie Utrecht.

Kernboodschap:

Door sporten en bewegen in de gemeente te stimuleren wordt gewerkt aan het bereiken van een aantal maatschappelijke effecten (zie p. 8 en 9 in het deelplan). Deze effecten zijn grofweg in vijf uitgangspunten onder te verdelen. Het deelplan sportstimulering geeft weer hoe aan deze uitgangspunten wordt gewerkt.

1. **Sport is een doel op zich:** alle inwoners van Woerden worden aangemoedigd om te spelen, te sporten en te bewegen, vanuit de overtuiging dat dit een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van leven. Spelen, sporten en bewegen vormen de basis voor een gezonde en actieve leefstijl.
2. **Sport is een middel in de transformatie van het sociaal domein:** vanuit een sterke basissportinfrastructuur worden logische verbindingen gelegd met het sociaal domein. Er zijn allerlei verbindingen te bedenken: van het openstellen en bereikbaar maken van sportaccommodaties voor kwetsbare doelgroepen, tot het door sportverenigingen laten begeleiden van activiteiten of het betrekken van cliënten bij vrijwilligerstaken.
3. **Sport als onderdeel van een gezonde leefstijl:** sport en bewegen spelen een belangrijke rol bij preventie van gezondheidsproblemen en het hebben van een gezonde leefstijl. Bewegen bevordert

bovendien het herstel na ziektes of blessures.

4. **Sport speelt een belangrijke rol in een inclusieve samenleving:** inclusie betekent toenemende participatie van elk individu in de samenleving, ongeacht culturele achtergrond, leeftijd, taal, gender, status, talenten en beperkingen. De inclusieve samenleving is een samenleving waaraan iedereen optimaal kan deelnemen. Deze beweging naar een inclusieve samenleving legt nog meer de nadruk op het toegankelijk maken van sport- en beweegaanbod voor iedereen.
5. **Sport speelt een belangrijke rol in een veilige (leef)omgeving:** om ervoor te zorgen dat alle Woerdenaren met plezier kunnen sporten, is het belangrijk dat de sport- en bewegingsomgeving zowel fysiek als sociaal veilig is. Sportverenigingen worden aangespoord om aandacht te hebben en te houden voor sportiviteit, respect en het tegengaan van seksuele intimidatie. Daarnaast is het van belang dat verenigingen zich bewust zijn van hun signalerende rol en weten wat zij moeten doen als zij zich zorgen maken om (één van) hun leden. Sport- en beweegactiviteiten zijn bovendien een waardevol middel om positief gedrag van kinderen en jongeren, ook buiten de sportvelden, te stimuleren en talentontwikkeling te ondersteunen.

Uitvoering en rol van de gemeente

De gemeente stimuleert en faciliteert de verbinding en samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en inwoners. De gemeente is tevens financier: de inzet van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches wordt door de gemeente bekostigd en de gemeente stelt bijvoorbeeld geld beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven via het investeringsfonds sociaal domein. Het grootste deel van de activiteiten op het gebied van sportstimulering wordt uitgevoerd door de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches van Welzijn Woerden en Sportservice Provincie Utrecht. In totaal zijn er 9,4 fte aan combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches actief in de gemeente.

Financiën:

Uitvoering van de regeling combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches vindt binnen de door de raad vastgestelde begroting plaats. De benodigde financiën voor de kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs worden gedekt uit de bestaande begroting van algemeen onderwijsbeleid. Voor initiatieven op het gebied van sport(stimulering) en beweging die de link leggen met het sociaal domein, inclusie, preventie en veiligheid is een (opstart)subsidie mogelijk vanuit o.a. het investeringsfonds sociaal domein.

Vervolg:

Het deelplan sportstimulering vormt het uitvoeringskader voor de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches die in de gemeente werkzaam zijn en wordt gebruikt voor het maken van (subsidie)afspraken met sportaanbieders en maatschappelijke partners. In 2017 vindt sociaal domein brede monitoring plaats, waarbij feiten en cijfers over het gehele sociaal domein in Woerden worden verzameld en geanalyseerd. Cijfers en trends op het gebied van sportstimulering worden in deze monitor meegenomen. In 2017 wordt bovendien een tussentijdse evaluatie van het programma Spelen, sporten en bewegen uitgevoerd.

Bijlagen:

Deelplan sportstimulering (17.006886)

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Deelplan sportstimulering 2016-2020

Gemeente Woerden

Maart 2017

Met dank aan:

Sportoverleg Woerden

Katinka Meiborg (Welzijn Woerden)

Maarten Stiggelbout (Woerden Actief)

Theo Straub (Sportoverleg Woerden)

Sandra van Wijhe-Faase (Sportservice Provincie Utrecht)

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en leeswijzer	4

DEEL 1: KADER VOOR SPORTSTIMULERING

2. Waarom sportstimulering?	5
3. Wat zijn de gewenste effecten?	5
4. Hoe is sportstimulering in Woerden georganiseerd?	10

DEEL 2: UITVOERING

5. Werken aan de doelstellingen Spelen, sporten en bewegen	11
6. Sportstimulering in 2017 en verder	23

1. Aanleiding

In het programma Spelen, sporten en bewegen 2015-2024 is de visie van de gemeente Woerden op het stimuleren van spelen, sporten en bewegen voor alle Woerdenaren vastgelegd. Deze visie luidt: *“Alle inwoners kunnen ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond spelen, sporten en bewegen in de gemeente Woerden.”*

Afgesproken is dat het onderdeel sportstimulering nader wordt uitgewerkt in het deelplan sportstimulering.

Doel van dit deelplan sportstimulering is om een kader te bieden aan uitvoeringsorganisaties op het gebied van sportstimulering, de rol van de gemeente op het gebied van sportstimulering te verhelderen en inzicht te geven in hoe in de gemeente Woerden gestimuleerd wordt dat alle inwoners ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond kunnen spelen, sporten en bewegen.

In de gemeentelijke visie is het sporten zelf een doel op zich. Daarnaast is sport een belangrijk middel voor het bevorderen van fysieke en mentale gezondheid, sociale cohesie, participatie en sociale en fysieke veiligheid. Sportstimulering heeft in die zin een directe link met de ontwikkelingen in het sociaal domein. Daar gaat dit deelplan sportstimulering verder op in.

Leeswijzer

Het eerste deel van dit deelplan sportstimulering 2016-2020 beschrijft hoe sportstimulering in de gemeente Woerden georganiseerd is. Aan de orde komt wat onder sportstimulering wordt verstaan, wat de gewenste effecten zijn en waarom het belangrijk is om de link tussen spelen, sporten en bewegen en het sociaal domein te leggen.

In het tweede deel van dit deelplan staat *hoe* er gewerkt wordt aan het bereiken van de in de visie Spelen, sporten en bewegen 2015-2024 gestelde doelen, en waar de komende jaren extra aandacht aan wordt besteed. Het gaat om de volgende drie doelstellingen¹:

1. In 2020 is het aantal Woerdenaren dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) minimaal stabiel ten opzichte van 2012 en ligt boven het gemiddelde in de regio. Het gaat daarbij om het bevorderen van spelen, sporten en bewegen, in het bijzonder bij de volgende doelgroepen:
 - Jeugd 4-18 jaar
 - Ouderen 65+ jaar
 - Mensen met een beperking
 - Mensen met een lage SES (Sociaal Economische Status).
4. Bevorderen van de toekomstbestendigheid van sportverenigingen.
5. Bevorderen van een (sociaal) veilig sportklimaat.

¹ Nummering van de doelen correspondeert met de doelen uit de visie Spelen, sporten en bewegen.

DEEL 1: KADER VOOR SPORTSTIMULERING

2. Waarom sportstimulering?

Sport is voor veel mensen een plezierige manier om hun vrije tijd door te brengen. Mensen ervaren een gevoel van vrijheid en worden uitgedaagd om hun grenzen te verleggen. Regelmatig spelen, sporten en bewegen vergroot de gezondheid en het welzijn van mensen. Sporten heeft ook een sociale functie: door spelen, sporten en bewegen ontmoeten mensen elkaar en sportverenigingen vervullen een belangrijke functie in hun sociale omgeving.

Sportstimulering is het aansporen of aanmoedigen om te gaan sporten. Alle inwoners van de gemeente Woerden worden aangemoedigd om te spelen, te sporten en te bewegen, vanuit de overtuiging dat dit een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van leven. Spelen, sporten en bewegen vormen de basis voor een gezonde en actieve leefstijl.

Dat bewegen goed is voor lichaam en geest is algemeen bekend. Bewegen verbetert het humeur en geeft energie. Bewegen is een van de beste dingen die mensen kunnen doen om hun gezondheid te verbeteren en te behouden.

Sporten om het sporten, of sporten om gezond te worden of te blijven zijn al lang niet meer de enige redenen om te gaan sporten. Spelen, sporten en bewegen kunnen ook worden ingezet om andere doelen te bereiken, die bijvoorbeeld te maken hebben met mentale gezondheid, sociale cohesie, participatie en veiligheid. Omdat spelen, sporten en bewegen op zoveel verschillende gebieden tot positieve effecten kunnen leiden, is het zo belangrijk om alle inwoners aan te moedigen en in staat te stellen om te bewegen.

3. Wat zijn de gewenste effecten?

In de visie Spelen, sporten en bewegen zijn drie doelstellingen (1, 4 en 5) opgenomen die verder worden uitgewerkt in dit deelplan sportstimulering. Dit is gedaan door per doelgroep een aantal maatschappelijke effecten te benoemen, zie het schema op pagina 8. Deze effecten komen allemaal voort uit de opgave dat alle inwoners, ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond kunnen spelen, sporten en bewegen in de gemeente Woerden. De maatschappelijke effecten zijn grofweg in te delen in vijf uitgangspunten voor sportstimulering:

1. Sport is een doel op zich;
2. Sport is een middel in de transformatie van het sociaal domein;
3. Sport als onderdeel van een gezonde leefstijl;
4. Sport speelt een belangrijke rol in een inclusieve samenleving;
5. Sport speelt een belangrijke rol in een veilige (leef)omgeving.

Sport is een doel op zich

Sportstimulering betekent dat inwoners gestimuleerd en gefaciliteerd worden om te sporten en te bewegen, in de eerste plaats omdat dit een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van leven van inwoners. Doelstelling is dat in 2020 het aantal Woerdenaren dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) minimaal stabiel is ten opzichte van 2012 en boven het gemiddelde in de regio ligt². Hiervoor is een sterke basissportinfrastructuur nodig, die rekening houdt met zowel sporters bij verenigingen als met individuele sporten zoals hardlopen en fietsen.

De gemeentelijke visie onderscheidt daarnaast een aantal doelgroepen waar expliciet op ingezet wordt (doelstelling 1 uit de visie Spelen, sporten en bewegen): jeugd, ouderen, mensen met een beperking en mensen met een lage sociaal economische status (SES). Door in te zetten op jeugd

² Van de 9- tot 12-jarigen voldoet 91% aan de NNGB (t.o.v. 90% in de regio). Van de 13- tot 17-jarigen voldoet 67% aan de NNGB (t.o.v. 72% in de regio). Van de 19- tot 65-jarigen voldoet 59% aan de NNGB (t.o.v. 57% in de regio).

wordt bij de Woerdense kinderen de basis gelegd voor een leven lang sporten. Daarnaast blijkt uit landelijk onderzoek³ dat er een achterstand in sport blijft bij ouderen, lager opgeleiden, mensen met slechtere gezondheid en bij inwoners uit buurten met een matige leefbaarheid. Bij deze doelgroepen is niet alleen veel winst te behalen op het gebied van sporten en bewegen op zich, maar heeft het stimuleren van sporten en bewegen ook positieve gevolgen op veel andere leefgebieden zoals participatie en sociale cohesie.

Sport is een middel in de transformatie van het sociaal domein

Sportstimulering in de gemeente Woerden gaat verder dan het stimuleren van een sterke basissportinfrastructuur. Deze basis wordt benut om logische verbindingen te leggen met het sociaal domein. Er zijn allerlei verbindingen te bedenken: van het openstellen en bereikbaar maken van sportaccommodaties voor kwetsbare doelgroepen, tot het door sportverenigingen laten begeleiden van activiteiten of het betrekken van cliënten bij vrijwilligerstaken.

De inzet van sport als middel in het sociaal domein vraagt zowel bij sportaanbieders als bij organisaties in het sociaal domein een nieuwe *mindset*⁴. Organisaties in het sociaal domein moeten de mogelijkheden die sport biedt meer gaan zien en benutten voor doelen en doelgroepen in het sociaal domein. Oftewel: het vergroten van het aantal zorg- en welzijnsaanbieders dat de kracht van sport en bewegen ziet en ook benut. Anderzijds is het de uitdaging dat de sport haar poorten letterlijk en figuurlijk meer openstelt voor maatschappelijke doelen en partijen uit zorg en welzijn.

Sport als onderdeel van een gezonde leefstijl

Dat sport en bewegen een positieve invloed heeft op de gezondheid van mensen is algemeen bekend. Sport en bewegen spelen een belangrijke rol bij preventie van gezondheidsproblemen en het hebben van een gezonde leefstijl. Aandoeningen zoals obesitas, diabetes, hart- en vaatziekten, longziekten als COPD, sommige soorten van kanker, depressie en botontkalking kunnen voorkomen of beperkt worden door een gezonde leefstijl. Bewegen bevordert bovendien het herstel na ziektes of blessures en bevordert de vitaliteit van kwetsbare mensen, waardoor bijvoorbeeld valincidenten kunnen worden beperkt. Er zijn ook steeds meer aanwijzingen dat door onvoldoende bewegen er een hoger risico is op dementie en depressie. Ook versterkt beweging de weerstand en helpt bewegen om stress kwijt te raken.

Voor veel mensen is het een zware opgave om op eigen initiatief en kracht zich een gezonde bewegingsrijke leefstijl aan te meten. Daarom is samenwerking nodig tussen meerdere partijen in de buurt om resultaten te boeken: bijvoorbeeld school, werk, consultatiebureau, medische en paramedische zorg, fitnesscentra en sportclubs. In Woerden wordt al op diverse manieren ingezet op het behoud van een gezonde leefstijl en het via preventie door sport en bewegen voorkomen van een verslechtering van de gezondheid. De gemeente ondersteunt deze initiatieven.

Sport speelt een belangrijke rol in een inclusieve samenleving

Op 5 april 2016 dienden D66 en Progressief Woerden een motie in 'Opstellen lokaal Inclusie Beleid'. Het college heeft hieraan gevolg gegeven door werk te maken van een beweging gericht op een inclusieve Woerdense samenleving. Inclusie betekent toenemende participatie van elk individu in de samenleving, ongeacht culturele achtergrond, leeftijd, taal, gender, status, talenten en beperkingen. De inclusieve samenleving is een samenleving waaraan iedereen optimaal kan deelnemen. Inclusie betekent iets anders dan integratie, waarbij individuen worden bijgespijkerd om in een specifieke samenleving, school of werkplek deel te nemen. Hier gaat het om de omgekeerde beweging. Werken aan een inclusieve samenleving betekent het gezamenlijk vormgeven aan een samenleving, scholen, wijken, clubs en arbeidsmarkt waar iedereen optimaal kan deelnemen.

Deze beweging naar een inclusieve samenleving werpt een nieuw licht op het programma Spelen, sporten en bewegen en legt nog meer de nadruk op het toegankelijk maken van sport- en beweegaanbod voor iedereen.

³ Rapportage Sport 2014 van het Sociaal en Cultureel Planbureau

⁴ Beter benutten van sport in het sociaal domein (DSP en Sportservice Noord-Holland, 2016).

Sport speelt een belangrijke rol in een veilige (leef)omgeving

Doelstelling 5 uit de visie Spelen, sporten en bewegen betreft het bevorderen van een sociaal (en fysiek) veilig sportklimaat. Om ervoor te zorgen dat alle Woerdenaren met plezier kunnen sporten, is het immers belangrijk dat de sport- en beweegomgeving zowel fysiek⁵ als sociaal veilig is. Uit landelijk onderzoek blijkt dat aandacht voor ongewenst gedrag in de sport nodig blijft. Wangedrag in de sport komt voor in alle leeftijdsgroepen en bij alle sporten, maar bij teamsporten relatief vaker.

Sportverenigingen worden aangespoord om aandacht te hebben en te houden voor sportiviteit, respect en het tegengaan van seksuele intimidatie. Daarnaast is het van belang dat verenigingen zich bewust zijn van hun signalerende rol en weten wat zij moeten doen als zij zich zorgen maken om (één van) hun leden. Ook zijn sport- en beweegactiviteiten een waardevol middel om positief gedrag van kinderen en jongeren, ook buiten de sportvelden, te stimuleren en talentontwikkeling te ondersteunen.

⁵ Eén van de doelen uit de visie Spelen, sporten, bewegen is om de openbare ruimte zo in te richten dat het groeiend aantal gebruikers daarvan wordt uitgedaagd om meer (sportief) in beweging te komen. Dit fysieke aspect van een veilig sportklimaat is opgenomen in het Groenblauw omgevingsplan 2014-2023.

Alle inwoners kunnen ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond spelen, sporten en bewegen in de gemeente Woerden.

Maatschappelijke effecten	Gewenste resultaten
Alle inwoners in Woerden hebben de mogelijkheid om te spelen, te sporten en/of te bewegen. Het aantal Woerdenaren dat voldoende beweegt ligt boven het gemiddelde in de regio.	Inwoners: - kunnen laagdrempelig en flexibel kennismaken met en deelnemen aan het sportaanbod in Woerden. - worden in de openbare ruimte gestimuleerd om meer (sportief) in beweging te komen (<i>zie doelstelling 2 in de visie Spelen, sporten en bewegen</i>). - kunnen op elk moment een compleet en up-to-date overzicht krijgen van het sport- en beweegaanbod, zodat zij een passend aanbod kunnen vinden.
Jeugd 4-18 jaar: Kinderen en jongeren hebben een gezonde leefstijl. Het aantal kinderen en jongeren dat voldoende beweegt, ligt boven het gemiddelde in de regio. Kinderen hebben de mogelijkheid om hun (sportieve) talenten te ontdekken en te ontplooiën.	Kinderen en jongeren: - worden zowel op school, in de wijk als in verenigingsverband gestimuleerd om te bewegen. - komen zowel op school, in de wijk als in verenigingsverband in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. - kunnen kiezen uit verschillende vormen van sport, binnen hun eigen leefomgeving. - weten wat een gezonde leefstijl is, doordat zij hierover worden geïnformeerd op school of bij de sportvereniging. - worden d.m.v. sport- en beweegactiviteiten ondersteund in het dagelijks leven en bij het opgroeien. Sport- en beweegactiviteiten zijn bij uitstek een middel voor het leren van sociale competenties, respect voor anderen, en het rekening houden met je eigen grenzen en die van anderen.
Ouderen 65+: Ouderen hebben de mogelijkheid om te blijven bewegen, waardoor vitaliteit bevorderd wordt. Bij beweegactiviteiten voor ouderen speelt ontmoeting een belangrijke rol.	Ouderen: - worden zowel in de wijk of nabije buitenruimte, als in verenigingsverband gestimuleerd om te bewegen. - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod, waar mogelijk binnen hun eigen leefomgeving.
Mensen met een beperking: Mensen met een lichamelijke, visuele, auditieve en/of verstandelijke beperking, mensen met een chronische aandoening en/of mensen met een psychische aandoening kunnen deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten. Dit draagt bij aan participatie in de samenleving.	Mensen met een beperking: - komen via school, in de wijk, via zorginstellingen en/of in verenigingsverband in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod in de regio. - kunnen advies vragen aan een consulent aangepast sporten, zodat zij naar een passend

	aanbod verwezen kunnen worden. - kunnen op elk moment een compleet en up-to-date overzicht krijgen van het sport- en beweegaanbod, zodat zij een passend aanbod kunnen vinden.
Mensen met een lage SES: Mensen met een lage SES hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten en hebben een gezonde leefstijl. Participatie in de samenleving is voor deze doelgroep extra belangrijk.	Mensen met een lage SES: - kunnen zonder (financiële) drempels kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod. - worden met behulp van sport- en beweegactiviteiten gestimuleerd om te participeren in de samenleving. - weten wat een gezonde leefstijl is, doordat zij hierover worden geïnformeerd in de wijk, via sport- en beweegactiviteiten bij de sportvereniging.
Sportverenigingen Sportverenigingen zijn sterk, vitaal en financieel gezond, zodat zij een optimale bijdrage kunnen leveren aan sportstimulering voor alle inwoners van Woerden. Sportverenigingen blijven zelf verantwoordelijkheid nemen en benutten waar mogelijk hun maatschappelijke rol in de Woerdense samenleving.	Verenigingen: - werken toe naar het zijn van een 'sterke vereniging': er zijn voldoende vrijwilligers, leden, en de vereniging heeft een kostendekkende exploitatie. - zetten zich in voor een sociaal veilig sportklimaat, waarbij expliciet aandacht is voor sportiviteit, respect en het tegengaan van seksuele intimidatie. - zetten zich in voor sport in de wijk, rond de scholen of voor kwetsbare doelgroepen in de samenleving. - benutten waar mogelijk hun binnen- en buitenaccommodaties multifunctioneel, bijvoorbeeld door ruimte te bieden aan maatschappelijke initiatieven. - zien en benutten kansen om bij te dragen aan maatschappelijke doelen, en leggen daarvoor verbindingen met partijen uit zorg en welzijn. - leveren een bijdrage aan een inclusieve Woerdense samenleving. - zijn zich bewust van hun signalerende rol en weten wat zij moeten doen als zij zich zorgen maken om (één van) hun leden. - zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie m.b.t. een gezonde leefstijl en dragen hun voorbeeldfunctie uit bijvoorbeeld door deel te nemen aan projecten op het gebied van alcohol- en drugsgebruik en een gezonde kantine.
Organisaties in het sociaal domein Organisaties in het sociaal domein zien en benutten de mogelijkheden die sport biedt voor doelgroepen en het behalen van maatschappelijke doelen.	Organisaties in het sociaal domein: - zien en benutten kansen m.b.t. de kracht van sport, en leggen daarvoor verbindingen met de sportwereld (denk bijvoorbeeld aan bevorderen van welzijn, sociaal netwerk, participatie en dagbesteding).

4. Hoe is sportstimulering in Woerden georganiseerd?

Rol van de gemeente

De gemeente maakt onderdeel uit van een netwerk van organisaties in Woerden die zich bezighouden met de inzet van sport en bewegen als doel, en als middel. Vanuit deze rol in de samenleving stimuleert en faciliteert de gemeente de verbinding en samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en inwoners. Om de kracht van sport en bewegen optimaal te benutten, wordt vanuit sport integraal samengewerkt met andere beleidsterreinen binnen de gemeentelijke organisatie (o.a. onderwijs, investeringsagenda JONG, werk en inkomen, wmo, gezondheid en ruimtelijke ontwikkeling). In overlegstructuren waarin de gemeente participeert agendaert de gemeente het thema sportstimulering waar dit passend en relevant is. Ook wordt gezocht naar verbinding op wijk- en dorpsniveau, bijvoorbeeld via de wijk- en dorpsplatform, de wijkwethouders en –ambtenaren. Tot slot is de gemeente financier. De inzet van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches wordt voor 60% door de gemeente bekostigd⁶ en de gemeente stelt geld beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven via het Investeringsfonds sociaal domein.

Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches

De meeste activiteiten op het gebied van sportstimulering worden uitgevoerd door de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches van Welzijn Woerden en Sportservice Provincie Utrecht, met subsidie van de gemeente. In totaal zijn er 9,4 fte aan combinatiefunctionarissen actief in de gemeente. De verdeling is als volgt:

- 6,3 fte combinatiefunctionarissen (inzet op jeugd)
- 3,1 fte buurtsportcoaches (inzet op overige doelgroepen en verenigingsondersteuning)

Het grootste deel van deze fte's (8,7 fte) wordt ingezet via Welzijn Woerden. De combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches van Welzijn Woerden werken samen in het zogenaamde Beweegteam. Via Sportservice Provincie Utrecht wordt voor 0,7 fte een consulent aangepast sporten ingezet. De ondersteuning van deze consulent richt zich specifiek op de doelgroep mensen met een beperking en gebeurt in een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Stichtse Vecht en De Ronde Venen.

In deel 2 van dit deelplan zijn de activiteiten van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches verder uitgewerkt.

Investeringsfonds sociaal domein

Via het Investeringsfonds sociaal domein stelt de gemeente geld beschikbaar voor vernieuwende initiatieven voor en door de samenleving, die een bijdrage leveren aan een nieuw aanbod aan (maatschappelijke) activiteiten en voorzieningen in buurten, wijken en dorpen. Initiatieven worden getoetst aan een kader voor het investeringsfonds. Van belang is dat initiatieven bijdragen aan de zelfredzaamheid van inwoners en de samenredzaamheid van buurten, wijken of kernen. Initiatieven zijn bij voorkeur gericht op preventie en signalering en zijn liefst een vrij toegankelijke, algemene voorziening. Ook moeten initiatieven een alternatief zijn voor, of een aanvulling op bestaand aanbod. Het initiatief moet betrekking hebben op meerdere levensdomeinen. Dit omdat het leven van mensen altijd bestaat uit aspecten die met elkaar in verband staan. Initiatieven op het gebied van sport(stimulering) en beweging die de link leggen met het sociaal domein, inclusie, preventie en veiligheid kunnen een aanvraag indienen voor een (opstart)subsidie vanuit het Investeringsfonds sociaal domein.

Declaratieregeling

Via de declaratieregeling is het voor inwoners van Woerden mogelijk om kosten voor sport, cultuur en educatie vergoed te krijgen. De regeling is bedoeld voor mensen met een inkomen van maximaal 120% van de bijstandsnorm en heeft als doel om inwoners zoveel mogelijk mee te laten doen in de maatschappij.

⁶ De rijksbijdrage voor de regeling Brede impuls combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches is 40%.

DEEL 2: UITVOERING SPORTSTIMULERING

5. Werken aan de doelstellingen uit Spelen, sporten en bewegen

Het tweede deel van dit deelplan sportstimulering gaat in op de huidige activiteiten en voorzieningen op het gebied van sportstimulering in de gemeente. Op de volgende pagina's is een overzicht opgenomen van de activiteiten en voorzieningen in Woerden die in 2017 worden uitgevoerd, en die bijdragen aan het behalen van de drie genoemde doelstellingen uit de visie Spelen, sporten en bewegen. Op basis van signalen, behoeften, trends en ontwikkelingen wordt ieder jaar bekeken of deze activiteiten nog voldoen of dat andere inzet nodig is.

In dit overzicht zijn alleen de activiteiten en voorzieningen opgenomen die (deels) met behulp van gemeentelijke financiering tot stand zijn gekomen. Het overzicht is daarmee niet uitputtend: er zijn ongetwijfeld nog meer ontwikkelingen (een voorbeeld is de ontwikkeling van water-, sport- en speelplaats BatensteinBuiten door WoerdenSport) die een substantiële bijdrage leveren aan de te behalen doelstellingen.

In het laatste hoofdstuk van dit deelplan wordt aangegeven waar de komende periode extra aandacht aan wordt besteed, als het gaat om het aanmoedigen en faciliteren van spelen, sporten en bewegen in Woerden.

Huidige activiteiten en voorzieningen op het gebied van sportstimulering

Doel 1: In 2020 is het aantal Woerdenaren dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) minimaal stabiel ten opzichte van 2012 en ligt boven het gemiddelde in de regio. Het gaat daarbij om het bevorderen van spelen, sporten en bewegen, in het bijzonder bij de volgende doelgroepen:

- Jeugd 4-18 jaar
- Ouderen 65+ jaar
- Mensen met een beperking
- Mensen met een lage SES (Sociaal Economische Status)

Toelichting

Doel is dat meer Woerdenaren gaan spelen, sporten en bewegen, vanuit het besef dat dit een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van leven. De gemeente hecht veel waarde aan spelen, sporten en bewegen als basis voor een gezonde en actieve leefstijl. Sport is al lang niet meer uitsluitend een doel op zich. Het is ook een middel om andere doelen te bereiken, die onder andere te maken hebben met fysieke en mentale gezondheid, sociale cohesie, participatie en veiligheid.

Een groot deel van de door de gemeente gesubsidieerde activiteiten op het gebied van sportstimulering voor alle inwoners van Woerden en de gespecificeerde doelgroepen in het bijzonder, wordt uitgevoerd door het Beweegteam van Welzijn Woerden. De inzet wordt bepaald op basis van signalen en behoeften uit de samenleving en is vooral daar waar de grootste winst m.b.t. sportparticipatie te behalen is. Welzijn Woerden onderscheidt een aantal prioriteitsgebieden op basis van samenstelling, speerpunten en maatschappelijke vraagstukken van de wijk. Om die reden focust de inzet van het Beweegteam zich, naast de genoemde doelgroepen, in 2017 op de prioriteitswijken Molenvliet, Schilderskwartier, Bomen- en Bloemenkwartier, Kamerik/Zegveld en Harmelen. Jaarlijks wordt in overleg met het Beweegteam deze prioritering herbekeken.

Activiteit / aanbod / voorziening	Doelgroep	Resultaat	Uitvoerder
Beweegwijzer en platform Multisport Woerden. De sport- en beweegwijzer is te vinden via beweegwijzerwoerden.nl . In 2017 wordt het platform Multisport Woerden gerealiseerd om inwoners van de gemeente laagdrempelig en flexibel kennis te laten maken met en te laten deelnemen aan het aanbod van diverse sportaanbieders in Woerden.	Alle inwoners	Inwoners: - kunnen op elk moment een compleet en up-to-date overzicht krijgen van het sport- en beweegaanbod, zodat zij een passend aanbod kunnen vinden. - kunnen laagdrempelig en flexibel deelnemen aan het sportaanbod in Woerden.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. sportaanbieders.

(Door)ontwikkelen speel- en beweegvoorzieningen in de Woerdense wijken en kernen (Uitvoeringsplan Spelen).	Alle inwoners	Inwoners: - worden in de openbare ruimte gestimuleerd om meer (sportief) in beweging te komen (<i>zie doelstelling 2 in de visie Spelen, sporten en bewegen</i>).	Gemeente Woerden i.s.m. Bureau Speelplan, maatschappelijke partners en inwoners.
Openbaar toegankelijke schoolpleinen .	Alle inwoners	Inwoners: - worden in de openbare ruimte gestimuleerd om meer (sportief) in beweging te komen	Gemeente Woerden i.s.m. primair onderwijs.
Speelbos in wijkpark Molenvliet: samen met maatschappelijke partijen, verenigingen en inwoners wordt het Speelbos ingericht om bij te dragen aan diverse doelstellingen op het gebied van bijv. natuur en milieu-educatie, groenvoorzieningenbeleid, en spelen, sporten en bewegen. Op termijn worden gezamenlijk beweeginitiatieven en activiteiten uitgevoerd. Iedere woensdagmiddag worden natuur speelactiviteiten voor jeugd georganiseerd.	Alle inwoners Jeugd 4-18	Inwoners: - worden in de buitenruimte gestimuleerd om te spelen, te sporten en te bewegen. Kinderen en jongeren: - worden in de wijk gestimuleerd om te bewegen. - komen in de wijk in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. maatschappelijke organisaties, sportaanbieders en inwoners.
Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs in het primair onderwijs.	Jeugd 4-12		Gemeente Woerden i.s.m. primair onderwijs, Stichting Schoolsport Woerden, Beweegteam van Welzijn Woerden, KMN Kind & Co.
Sportkennismaking via het gymonderwijs op het primair en voortgezet onderwijs.	Jeugd 4-18	Kinderen en jongeren: - worden op school gestimuleerd om te bewegen. - komen op school in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. primair en voortgezet onderwijs en sportaanbieders.
Pauzesport / methodiek Sportsterren	Jeugd 4-12	Kinderen en jongeren: - worden op school gestimuleerd om te bewegen. - komen op school in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. primair onderwijs.

Naschoolse activiteiten	Jeugd 4-12	Kinderen en jongeren: - worden op school en in de wijk gestimuleerd om te bewegen. - komen op school en in de wijk in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. - kunnen kiezen uit verschillende vormen van sport, binnen hun eigen leefomgeving.	Bewegteam van Welzijn Woerden i.s.m. primair onderwijs
Groeien door stoeien* : multidisciplinair beweegprogramma voor ouders en hun kinderen in de leeftijd van 3-5 jaar die kampen met een motorische en/of sociale achterstand.	Jeugd 3-5	Kinderen en jongeren: - worden d.m.v. sport- en beweegactiviteiten ondersteund in het dagelijks leven bij het opgroeien.	Kintaiko
Kids in balans (8-12 jaar) / Coach yourself (12-16 jaar)* : programma van 16 weken waarbij kinderen met overgewicht en hun ouders worden gestimuleerd een gezondere leefstijl aan te nemen, waarbij lichaamsgewicht stabiliseert/BMI verbetert en lichamelijke en psychische gesteldheid verbetert d.m.v. groepsbijeenkomsten en een beweegprogramma onder begeleiding van een diëtist, fysiotherapeut en pedagoog.	Jeugd 8-16	Kinderen en jongeren: - weten wat een gezonde leefstijl is. - worden d.m.v. sport- en beweegactiviteiten ondersteund in het dagelijks leven bij het opgroeien.	Hester Viveen, Fysio-Aktief en Samen Fier.
Bemiddeling bij kinderen op het voortgezet onderwijs met (geïndiceerd) overgewicht, naar passend regulier sportaanbod.	Jeugd 12-18	Kinderen en jongeren: - weten wat een gezonde leefstijl is, doordat zij hierover worden geïnformeerd op school of bij de sportvereniging.	Bewegteam van Welzijn Woerden, i.s.m. voortgezet onderwijs, GGD en sportaanbieders.
Speelgarage : één middag per week wordt de speelgarage geopend op de Hobbemastraat in het Schilderskwartier. Een speelplek voor kinderen onder begeleiding van een combinatiefunctionaris sport. Naast de begeleiding van de activiteit en de kinderen zorgt de combinatiefunctionaris voor de begeleiding van betrokken ouders in een pedagogische aanpak, en wordt de methodiek afgestemd met de aanpak die de combinatiefunctionaris en docenten binnen de	Jeugd 4-12 Mensen met een lage SES	Kinderen en jongeren: - worden in de wijk gestimuleerd om te bewegen. - komen in de wijk in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. Mensen met een lage SES: - worden met behulp van sport- en beweegactiviteiten gestimuleerd om te	Bewegteam van Welzijn Woerden i.s.m. brede school Schilderskwartier en buurtbewoners.

brede school Schilderskwartier omtrent sociale competenties hanteren.		participeren in de samenleving.	
Bewegen op recept: in 2017 wordt een pilot uitgevoerd in één wijk, al dan niet geïntegreerd met Welzijn op recept. Kwetsbare volwassenen en senioren worden door huisartsen doorverwezen naar passend beweeg- of sportaanbod.	Alle (kwetsbare) inwoners Ouderen 65+	Inwoners: - kunnen laagdrempelig en flexibel kennismaken met en deelnemen aan het sportaanbod in Woerden. Ouderen: - worden zowel in de wijk als in verenigingsverband gestimuleerd om te bewegen.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. huisartsen, Fysiomaatschap Woerden en sportaanbieders.
Meer bewegen voor ouderen (MBVO): waar senioren niet meer kunnen deelnemen aan het reguliere sportaanbod van sportverenigingen wordt het MBVO programma voor senioren georganiseerd en uitgevoerd. Aanbod bestaat o.a. uit countryline, gymnastiek, wereld dansen, zwemmen, fysiogymnastiek en yoga.	Ouderen 65+	Ouderen: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod, waar mogelijk binnen hun eigen leefomgeving.	Beweegteam van Welzijn Woerden
Loopfietstraining*: bedoeld voor mensen die slecht ter been zijn, maar nog niet toe zijn aan een rollator of scootmobiel. Zij kunnen laagdrempelig kennismaken met de loopfiets (individueel of in groepsverband), zodat zij gemotiveerd worden om buiten te bewegen en waarbij ontmoeting met gelijkgestemden plaatsvindt.	Ouderen 65+ Mensen met een beperking	Ouderen: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod, waar mogelijk binnen hun eigen leefomgeving. - worden zowel in de wijk als in verenigingsverband gestimuleerd om te bewegen. Mensen met een beperking: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod in de regio. -	Oefentherapie Cesar Gouda
Tenniscafé en speelhoek bij tennisvereniging Miland*: een middag per week kunnen ouderen elkaar ontmoeten bij het tenniscafé, waarbij zij worden uitgenodigd om ook zelf in beweging te komen (mogelijkheid om in groepsverband 10 gratis groepstennislessen volgen). Voor ouders met	Ouderen 55+ Ouders met jonge kinderen	Ouderen: - worden zowel in de wijk of nabije buitenruimte, als in verenigingsverband gestimuleerd om te bewegen.	Tennisvereniging Miland

jonge kinderen is een speelhoek ingericht en zijn speelvoorzieningen buiten, zodat ouders makkelijker kunnen komen tennissen.			
Walking football 65+: 60-plussers die vanwege fysieke beperkingen niet kunnen deelnemen aan het traditionele voetbal krijgen de kans om weer een balletje te trappen en elkaar te ontmoeten.	Ouderen 65+	Ouderen: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod, waar mogelijk binnen hun eigen leefomgeving.	V.V. Kamerik en S.C. Woerden
Sport- en bewegwijzer aangepast sporten: online en hard copy boekje met al het aangepaste aanbod in de samenwerkende regiogemeenten Woerden, Stichtse Vecht en De Ronde Venen. In 2017 vindt de overgang plaats naar de (landelijke) database Uniek Sporten.	Mensen met een beperking	Mensen met een beperking: - kunnen op elk moment een compleet en up-to-date overzicht krijgen van het sport- en beweegaanbod, zodat zij een passend aanbod kunnen vinden.	Sportservice Provincie Utrecht
Atletiek Kids Plus groep i.s.m. atletiekvereniging Clytoneus: beweeggroep voor kinderen met autisme in de leeftijd van ca. 8-15 jaar.	Mensen met een beperking Jeugd 8-15	Mensen met en beperking: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod in de regio.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. atletiekvereniging Clytoneus.
Sportadvies en voorlichting aangepast sporten aan individuen of via een intermediair.	Mensen met een beperking	Mensen met een beperking: - kunnen advies vragen aan een consultant aangepast sporten, zodat zij naar en passend aanbod verwezen kunnen worden.	Sportservice Provincie Utrecht
Sportkennismaking en sportadvies aangepast sporten op het praktijkonderwijs en het speciaal onderwijs	Mensen met een beperking	Mensen met een beperking: - komen via school in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten.	Sportservice Provincie Utrecht i.s.m. praktijkonderwijs en speciaal onderwijs.
Organiseren van minimaal twee lokale en drie regionale sportevenementen/-activiteiten aangepast sporten en bewegen per jaar, in nauwe samenwerking met lokale partners en sportaanbieders.	Mensen met een beperking Verenigingen	Mensen met een beperking: - komen in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod in de regio. Verenigingen: - zetten zich in voor sport voor kwetsbare	Sportservice Provincie Utrecht i.s.m. sportaanbieders en lokale partners.

		doelgroepen in de samenleving. - leveren een bijdrage aan een inclusieve Woerdense samenleving.	
Beweegactiviteiten, sportkennismaking en beweegclinics op locatie bij Philadelphia, Reinaerde, Abrona, De Boogh en/of Amerpoort. Ondersteuning van (woon)zorgvoorzieningen bijvoorbeeld op het gebied van scholing, doorverwijzing, koppeling met bestaande initiatieven of opzetten van nieuwe initiatieven en activiteiten.	Mensen met een beperking Organisaties in het sociaal domein	Mensen met een beperking: - komen via zorginstellingen in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. Organisaties in het sociaal domein: - zien en benutten kansen m.b.t. de kracht van sport en leggen daarvoor verbindingen met de sportwereld.	Sportservice Provincie Utrecht i.s.m. Philadelphia, Reinaerde, Abrona, De Boogh en/of Amerpoort en sportaanbieders.
Maand van het aangepast sporten: organiseren van beweegcursussen en kennismakingslessen bij diverse sportaanbieders in de regio.	Mensen met een beperking	Mensen met een beperking: - komen in aanraking met verschillende soorten sport- en beweegactiviteiten. - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod in de regio.	Sportservice Provincie Utrecht i.s.m. lokale en regionale sportaanbieders.
Diverse sport- en beweegactiviteiten voor mensen met een beperking, ouderen en kwetsbare inwoners bij ASV Bredius , waaronder Tai Chi 13, therapeutisch zwemmen, therapie-gym, rolstoeldansen, Brediuspalet handboogschieten en rolstoelhockey.	Mensen met een beperking Ouderen 65+	Mensen met een beperking: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod in de regio. Ouderen: - kunnen kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en beweegaanbod, waar mogelijk binnen hun eigen leefomgeving.	ASV Bredius i.s.m. o.a. Abrona, Reuma Patiënten Vereniging Woerden, Sportservice Provincie Utrecht, De Swingende Wielen,
Stapjefitter*: deelnemers op trede 1 en 2 van de participatieladder kunnen na een 18 weken durend programma op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en participatie (weer) deelnemen aan (sport)activiteiten of maken de stap naar vrijwilligerswerk.	Mensen met een lage SES	Mensen met een lage SES: - worden met behulp van sport- en beweegactiviteiten gestimuleerd om te participeren in de samenleving. - weten wat een gezonde leefstijl is, doordat zij hierover worden geïnformeerd via sport- en beweegactiviteiten.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. Ferm Werk, Woerden Actief, Fysiomaatschap Woerden en lokale voedingsdeskundige(n).
Declaratieregeling: inwoners/huishoudens met een laag inkomen, kunnen met behulp van de declaratieregeling participeren aan regulier sport-	Mensen met een lage SES	Mensen met en lage SES: - kunnen zonder (financiële) drempels kiezen uit verschillende vormen van passend sport- en	Ferm Werk

en beweegaanbod.		beweegaanbod.	
------------------	--	---------------	--

* Deze activiteiten hebben in 2016 een opstartsubsidie ontvangen vanuit het Investeringsfonds sociaal domein. Gekeken wordt hoe deze activiteiten ook zonder subsidie structureel aangeboden kunnen worden.

Doel 4: Bevorderen van de toekomstbestendigheid van sportverenigingen.

Sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen die een bijdrage leveren aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen, met als uitgangspunt dat verenigingen zelf verantwoordelijkheid blijven nemen. Te denken valt aan:

- Anders benutten van sportaccommodaties bijvoorbeeld door het multifunctioneel inzetten van de accommodaties.
- Sportverenigingen krijgen ondersteuning bij het aantrekken van nog niet bereikte doelgroepen.
- Inclusieve sportverenigingen.

Activiteit / aanbod / voorziening	Doelgroep	Resultaat	Uitvoerder
Verenigingsondersteuning door buurtsportcoaches, o.a. gericht op het bereiken van nieuwe doelgroepen, leggen van relaties met ontwikkelingen in het sociaal domein en gezondheidsbeleid. Ondersteunen bij het op de been brengen van voldoende kader om de verschillende doelgroepen een plaats te kunnen bieden binnen de vereniging. Geven van een kwalitatieve impuls aan het verenigingskader, bijv. via opleiding en opstellen van beleid.	Verenigingen	Verenigingen: - werken toe naar het zijn van een sterke vereniging: er zijn voldoende vrijwilligers, leden en de vereniging heeft een kostendekkende exploitatie. - zetten zich in voor sport in de wijk, rond de scholen of voor kwetsbare doelgroepen in de samenleving. - zien en benutten kansen om bij te dragen aan maatschappelijke doelen, en leggen daarvoor verbindingen met partijen uit zorg en welzijn.	Bewegteam van Welzijn Woerden i.s.m. sportbonden, vrijwilligersacademie Hart voor Woerden en sportaanbieders.
Ondersteunen van verenigingen bij initiatieven die zij ondernemen om hun kantine gezonder te maken.	Verenigingen	Verenigingen: - zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie m.b.t. een gezonde leefstijl en dragen hun voorbeeldfunctie uit.	Bewegteam van Welzijn Woerden i.s.m. sportaanbieders.
Ondersteuning bij het effectiever en efficiënter gebruiken van sportaccommodaties t.b.v. bewegingsonderwijs, sport- en beweegaanbod en maatschappelijke initiatieven.	Verenigingen en andere maatschappelijke partners.	Verenigingen: - benutten waar mogelijk hun binnen- en buitenaccommodaties multifunctioneel, bijvoorbeeld door ruimte te bieden aan maatschappelijke initiatieven.	Bewegteam van Welzijn Woerden i.s.m. sportaanbieders, accommodatiebeheer, onderwijs, maatschappelijke partners.
Verenigingsadvisering en ondersteuning op het gebied van aangepast sporten: ondersteuning van zowel verenigingen met bestaand aangepast	Verenigingen en lokale en	Verenigingen: - zetten zich in voor kwetsbare doelgroepen in de samenleving.	Sportservice provincie Utrecht i.s.m. sportaanbieders, onderwijs, maatschappelijke partners en inwoners.

aanbod als partijen of inwoners die activiteiten voor mensen met een beperking op willen starten.	regionale initiatieven op het gebied van aangepast sport- en beweegaanbod.	- zien en benutten kansen om bij te dragen aan maatschappelijke doelen en leggen daarvoor verbindingen met partijen uit zorg en welzijn. - leveren en bijdrage aan een inclusieve Woerdense samenleving.	
'Meer in Kortere Tijd'-trajecten om verenigingen met aangepast aanbod te versterken op het gebied van bijv. vrijwilligers, leden of sponsoren.	Verenigingen	Verenigingen: - zetten zich in voor kwetsbare doelgroepen in de samenleving. - werken toe naar het zijn van een sterke vereniging: er zijn voldoende vrijwilligers, leden en de vereniging heeft een kostendekkende exploitatie.	Sportservice provincie Utrecht

Doel 5: Bevorderen van een sociaal veilig sportklimaat.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat aandacht voor ongewenst gedrag in de sport nodig blijft. Wangedrag in de sport komt voor in alle leeftijdsgroepen en bij alle sporten, maar bij teamsporten relatief vaker. Sportverenigingen worden aangespoord om aandacht te hebben en te houden voor sportiviteit, respect en het tegengaan van seksuele intimidatie.

Voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat zij leren respect te hebben voor anderen, en dat er in verschillende settings verschillende gedragsregels gelden. Dit voert verder dan het gedrag op de sportclub alleen. Sport- en beweegactiviteiten kunnen worden ingezet om bij kinderen en jongeren bijvoorbeeld respect voor anderen te bevorderen, sociale competenties aan te leren en bewustzijn te creëren van hun eigen grenzen en die van anderen.

Activiteit / aanbod / voorziening	Doelgroep	Resultaat	Uitvoerder
Vraaggestuurde informatievoorziening, advisering en themabijeenkomsten voor sportverenigingen over thema's op het gebied van veilig sportklimaat.	Verenigingen	Verenigingen: - zetten zich in voor een sociaal veilig sportklimaat, waarbij expliciet aandacht is voor sportiviteit, respect en het tegengaan van seksuele intimidatie.	Beweegteam van Welzijn Woerden
Scholing Gedrag (g)een probleem , voor het verenigingskader over het trainen en begeleiden van sporters met beperkingen.	Verenigingen	Verenigingen: - zetten zich in voor een sociaal veilig sportklimaat, waarbij expliciet aandacht is voor sportiviteit, respect en het tegengaan van seksuele intimidatie. - leveren een bijdrage aan een inclusieve samenleving.	Sportservice provincie Utrecht
Interventie Sportzorgt : 8 jongeren in de leeftijd 8-15 jaar met een specifieke hulpvraag volgen een budosport en/of crosstrainingstraject, met ondersteuning van trainers-coaches van Kintaiko en een als achterwacht fungerende zorg hulpverlener van de betrokken zorginstantie(s). Doel is om de jongeren zich bewust te maken van hun grenzen en deze te leren communiceren met hun omgeving. De jongeren worden d.m.v. sport en de extra ondersteuning ondersteund bij hun hulpvraag.	Jeugd 4-18	Kinderen en jongeren: - worden d.m.v. sport- en beweegactiviteiten ondersteund in het dagelijks leven en bij het opgroeien. Sport- en beweegactiviteiten zijn bij uitstek een middel voor het leren van sociale competenties, respect voor anderen, en het rekening houden met je eigen grenzen en die van anderen.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. Kintaiko, GGZ en GGD.

Weerbaarheidstrainingen en projecten op het gebied van sociale competenties. Verenigingen, primair en voortgezet onderwijs kunnen hier op vraag gebruik van maken. In 2017 wordt een project m.b.t. sociale competenties uitgevoerd op de brede school Schilderskwartier.	Jeugd 4-18	Kinderen en jongeren: - worden d.m.v. sport- en beweegactiviteiten ondersteund in het dagelijks leven en bij het opgroeien. Sport- en beweegactiviteiten zijn bij uitstek een middel voor het leren van sociale competenties, respect voor anderen, en het rekening houden met je eigen grenzen en die van anderen.	Beweegteam van Welzijn Woerden i.s.m. sportaanbieders, primair en voortgezet onderwijs.
Clinics (S)Cool on Wheels op het primair onderwijs. Leerlingen maken op een laagdrempelige manier kennis met mensen en sporters met en beperking: gericht op bewustwording en respect.	Jeugd 4-18	Kinderen en jongeren: - worden d.m.v. sport- en beweegactiviteiten ondersteund in het dagelijks leven en bij het opgroeien. Sport- en beweegactiviteiten zijn bij uitstek een middel voor het leren van sociale competenties, respect voor anderen, en het rekening houden met je eigen grenzen en die van anderen.	Sportservice provincie Utrecht i.s.m. primair onderwijs.

6. Sportstimulering in 2017 en verder

Uit het activiteitenoverzicht op de vorige pagina's blijkt dat er al heel veel gebeurt op het gebied van sportstimulering in Woerden. Op basis van de visie, doelstellingen en gewenste maatschappelijke effecten kan ook geconstateerd worden dat een aantal zaken om extra aandacht vraagt. In dit hoofdstuk worden die aandachtspunten genoemd in relatie tot de vijf uitgangspunten voor sportstimulering in de gemeente Woerden.

Sport is een doel op zich

Inzet combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches

Om doelstelling 1 uit de visie Spelen, sporten en bewegen te behalen worden o.a. de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches ingezet. Zij hebben een belangrijke rol in het zichtbaar maken van spelen, sporten en bewegen en in het leggen van verbindingen tussen sportverenigingen en de buurt, school, naschoolse opvang, zorg en welzijn, en locaties waar behoefte is aan speel-, sport- en beweegaanbod. Om de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches optimaal te kunnen benutten, is de gemeente Woerden voortdurend in gesprek met Welzijn Woerden en Sportservice Provincie Utrecht over hun inzet. Dit deelplan sportstimulering dient daarvoor als kader. In de accountgesprekken met Welzijn Woerden en Sportservice Provincie Utrecht worden de uitvoeringsafspraken verder uitgewerkt. Belangrijk aandachtspunt is het borgen van initiatieven in het reguliere aanbod van sportaanbieders, nadat ze bijvoorbeeld met ondersteuning van het Beweegteam of met middelen uit het Investeringsfonds sociaal domein zijn opgestart.

Aansluiten op signalen, behoeften, trends en ontwikkelingen

Van belang is dat de inzet daar is waar dat nodig is: bijvoorbeeld bij bepaalde doelgroepen, in bepaalde wijken/kernen of bij bepaalde verenigingen. De combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches brengen de signalen en behoeften (bijv. door middel van een buurtscan) in kaart en spelen daar op in. Belangrijk is ook de afstemming tussen de verschillende (beleids)terreinen (o.a. sociaal domein, jeugd, gezondheid, ruimtelijke ontwikkeling) en met de wijk- en dorpsplatforms en -ambtenaren binnen de gemeente, om zo nog meer kansen te benutten en optimaal aan te kunnen sluiten op de behoeften in de wijken en dorpen.

In de visie Spelen, sporten en bewegen is een aantal trends en ontwikkelingen genoemd die van invloed kunnen zijn op de sportparticipatie van inwoners en op het al dan niet kunnen voldoen aan de beweegnorm. Denk bijvoorbeeld aan vergrijzing en een teruglopend ledenaantal bij verenigingen. Streven is om in 2017 meer inzicht te hebben in zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve trends, en wat deze specifiek voor de gemeente Woerden betekenen (zie verder onder het kopje *Monitoring en evaluatie* in dit hoofdstuk).

Sterke verenigingen

Het Beweegteam biedt verenigingsondersteuning o.a. gericht op het aantrekken van nieuwe leden en het geven van een kwalitatieve impuls aan het verenigingskader. Dit moet bijdragen aan de doelstelling dat verenigingen toekomstbesteding zijn en hun essentiële taken in het kader van sportstimulering voor alle inwoners van Woerden kunnen blijven vervullen.

Eén van de landelijke trends is dat ledenaantallen van verenigingen dalen. Dit maakt verenigingsondersteuning extra belangrijk. Op basis van cijfers op het gebied van sportparticipatie en het verloop bij verenigingen wordt bekeken wat er in Woerden (nog meer) nodig is om verenigingen te blijven ondersteunen. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan het meer stimuleren en promoten van publiek-private samenwerkingen tussen verenigingen en het bedrijfsleven. Een koppeling met de Woerdense Beursvloer en het organiseren van een Sport- en Beweegmarkt worden in samenwerking met Welzijn Woerden onderzocht.

Inrichten van de openbare ruimte

Doelstelling 2 uit de visie Spelen, sporten en bewegen gaat over het inrichten van de openbare ruimte, op zo'n manier dat een groeiend aantal gebruikers wordt uitgedaagd om meer sportief in beweging te

komen. Deze doelstelling wordt verder uitgewerkt in het Uitvoeringsplan Spelen (voor het onderdeel speelplaatsen) en is opgenomen in het Groenblauw omgevingsplan 2014-2023. Beide plannen worden in de komende jaren uitgevoerd. Het Speelbos in Molenvliet en het openbaar maken van schoolpleinen zijn twee voorbeelden van sportstimulering met behulp van de openbare ruimte. Een trend die hiermee samenhangt is de toename van het aantal individuele sporters, zoals hardlopen en wielrennen. Om ook de beoefening van deze sporten te stimuleren is het van belang dat de openbare ruimte hierop goed is ingericht.

Aanbod voor specifieke doelgroepen

Er is binnen de gemeente Woerden al een heel divers aanbod aan sport- en beweegactiviteiten, ook voor de specifieke doelgroepen uit de visie Spelen, sporten en bewegen. Uit verschillende signalen blijkt dat een passend sportaanbod voor (allochtone) vrouwen of meiden nog mist. Het aanbod dat er wel is, bijvoorbeeld vrouwenfitness of meidengroepen bij dans, is vaak te duur. Onderzocht wordt om welke doelgroep het hier precies gaat, welke specifieke behoeften er zijn en wat er nodig is om de bestaande drempels om te gaan sporten weg te nemen.

Ook wordt gedacht aan het stimuleren van sport en beweging onder statushouders en inwoners met een migrantenachtergrond.

Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs

In het schooljaar 2017-2018 wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Deze impuls bestaat o.a. uit deskundigheidsbevordering en scholing aan groepsleerkrachten en buitenschoolse opvang, organisatie van schoolsporttoernooien, investeren in buitenspelen en het stimuleren van eigen initiatieven van scholen op het gebied van sporten en bewegen. De aanzet voor deze kwaliteitsimpuls dateert uit november 2014, toen de fracties van D66, Progressief Woerden, CU/SGP en Sterk Woerden de motie Vakleerkrachten indienden.

Sport is een middel in de transformatie van het sociaal domein

Sportverenigingen zijn zich steeds meer bewust van hun maatschappelijke rol in de samenleving. De gemeente Woerden sluit aan bij deze beweging door o.a. in samenwerking met het Sportoverleg, Welzijn Woerden en betrokken sportverenigingen deze maatschappelijke rol voor sportverenigingen verder te verhelderen. Het Bewegsteam legt hierbij de nodige verbindingen, ziet en speelt in op kansen, inspireert verenigingen en adviseert en ondersteunt bij het opzetten en uitvoeren van initiatieven. De gemeente besteedt o.a. in accountgesprekken met zorg- en welzijnsaanbieders extra aandacht aan de kracht van sport en bewegen, zodat deze meer gezien en benut kan worden.

Om verenigingen toekomstbestendig te maken wordt gezocht naar manieren om sportaccommodaties op andere manieren, multifunctioneel in te zetten. Allerlei verbindingen met het sociaal domein zijn hierbij denkbaar. Verenigingen kunnen hiervoor gebruik maken van de ondersteuning van een buurtsportcoach.

Sport als onderdeel van en gezonde leefstijl

In 2017 start een project ter voorkoming van valincidenten bij kwetsbare inwoners. Gewenste effect is dat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarvoor is een bepaalde mate van vitaliteit nodig. Door vitaliteit te bevorderen, onder andere door middel van beweegactiviteiten, kunnen kwetsbare inwoners in de gemeente Woerden langer zelfstandig blijven functioneren.

Omdat sport- en beweegactiviteiten een positief effect hebben op de gezondheid en het herstel van mensen na ziekte en blessures, is het aannemelijk dat effectieve sport- en beweegprogramma's ertoe kunnen leiden dat minder (para)medische zorg nodig is. Vanuit het Sportoverleg is het idee geopperd om hierover met zorgverzekeraars in gesprek te gaan. Vanaf 2017 wordt dit plan in samenwerking met de gemeente Woerden en waar mogelijk samen met gemeenten uit de regio verder uitgewerkt.

Sport speelt een belangrijke rol in een inclusieve samenleving

De beweging naar een inclusief Woerden is inmiddels in volle gang. Sport en bewegen zijn daarin belangrijke thema's en de gemeentelijke visie dat iedereen moet kunnen sporten sluit naadloos aan

op de visie voor een inclusieve samenleving. In de zomer van 2017 is het plan van aanpak inclusie klaar. Op basis daarvan wordt bekeken wat dit betekent voor o.a. sportverenigingen en welke (uitvoerings)maatregelen verder nodig en haalbaar zijn. In de tussentijd kunnen buurtsportcoaches de verenigingen die dat willen ondersteunen bij vragen en wensen m.b.t. het meer inclusief maken van bijvoorbeeld accommodaties en het aanbod.

Sport speelt een belangrijke rol in een veilige (leef)omgeving

Vrijwilligers, bestuursleden en trainers zien hun leden (meer dan) wekelijks voorbij komen op de sportclub. Daardoor zien zij veel en hebben zij een belangrijke signalerende functie, waar zij zich wellicht niet altijd bewust van zijn. Vanaf 2017 wordt extra ingezet op bewustwording van deze signalerende rol van sportverenigingen. Op wat voor signalen kun je alert zijn? Wat is jouw rol als vrijwilliger of bestuurslid in het geval van zorgen? En waar kun je met je zorgen terecht? In samenwerking met het Beweegteam en WoerdenWijzer werkt de gemeente Woerden activiteiten uit die bijdragen aan het versterken van de signalerende rol van verenigingen.

De verbinding met de Investeringsagenda JONG wordt gelegd in het zoeken naar mogelijkheden om met sport- en beweegactiviteiten het dagelijks leven en het opgroeien en opvoeden in de gemeente Woerden te versterken. Voorbeelden van activiteiten zijn (sociale) weerbaarheidstrainingen en de pilot interventie Sport Zorgt. Om te onderzoeken of en hoe sport- en beweegactiviteiten voor jongeren nog meer kunnen bijdragen aan het gezond en veilig opgroeien, wordt de verbinding tussen het Beweegteam en het jongerenwerk verder versterkt.

Monitoring en evaluatie

In 2017 vindt sociaal domein-brede monitoring plaats. In 2017 wordt bovendien een tussentijdse evaluatie van het programma Spelen, sporten en bewegen uitgevoerd.

Met de sociaal domein-brede monitoring worden feiten en cijfers over het gehele sociaal domein in Woerden worden verzameld en geanalyseerd. Cijfers en trends op het gebied van sportstimulering worden in deze monitor meegenomen. Te denken valt bijvoorbeeld aan cijfers m.b.t. sportparticipatie, verloop bij verenigingen, sport en bewegen onder de verschillende doelgroepen en in de wijken en kernen van Woerden. Ook is het wenselijk om landelijke trends en ontwikkelingen te vertalen naar de lokale situatie, waardoor het beleid nog gericht kan worden uitgevoerd.

Een heel aantal cijfers (bijv. beweegnorm en lidmaatschap van inwoners bij sportverenigingen) zijn beschikbaar via de GGD. Signalen en trends worden o.a. door Welzijn Woerden en Sportservice Utrecht opgepikt: Welzijn Woerden voert bijvoorbeeld ieder voorjaar een inventarisatie van vragen en behoeften bij sportverenigingen uit. Ook monitoren Welzijn Woerden en Sportservice Utrecht hun eigen inzet ten behoeve van hun jaarverslagen en subsidieverantwoording aan de gemeente. Bij specifieke interventies als Stapjefitter en Lekker in je lijf meet Welzijn Woerden bovendien het effect onder de deelnemers.